

אכלתי יערי עם דבשי, יערי הוא ברכות של ק"ש, ודבשי הוא ק"ש, שהוא בחי מתיקות ותענוג. והנה ביוצר אור מזכירים בחי' רחמים ברחמיך הרבים רחם עלינו, אב הרחמן רחם עלינו, שעי"ז נעשה בחי' אתעדל"ת. וזהו מ"ש כשושנה בין החוחי' כן רעייתי בין הבנות, ואח"כ כתי' כתפוח בעצי היער, דהיינו שמתחלה המה בבחי' מדריגות הצדיקים שהם נק' רעייתי, ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, ע"י תו"מ שנק' להם ולבושים, ואח"כ א' כתפוח בעצי היער, שהוא בחי' מדריגת בע"ת שממשיכין מבחי' דודי כו', שהוא המשכה גבוה יותר, וזהו למשל שאנו רואים בשושנה שמתחלה היא אדומה, ואח"כ ע"י האור נעשית לבנה, והיינו שע"י תשובה שהוא בחי' בכל מאדך עי"ז נעשה אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, שהוא המשכה גבוה יותר מבחי' המשכה שע"י המצות, שהוא ג"כ המשכה מבחי' לבוש, אך זהו רק ה' מלך גאות לבש, אך ע"י תשובה ממשיכים מבחי' לבוש"י כתלג היוור כו' (שהוא המשכה מבחי' כ"ע). והנה אח"ז כתיב בצלו המדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי, והיינו שאח"כ צריך להמשיך בחי' זו בבחי' מקיפי' ופנימי', ודרך כלל כתפוח בעצי היער קאי על בחי' ר"ה ויוה"כ, שאז הוא המשכת י"ג מדה"ר להמתיק הדיבין והגבורות, ואח"כ בצילו המדתי קאי על ימי הסוכות שהוא בחי' צילא דמהימנותא שהוא נמשך בבחי' עצמי' הנפש, ופריו מתוק לחכי הוא בחי' שמ"ע שנמשך המקיף בפנימי', שש"ע הוא בחי' קליטה שנקלט האור ונמשך בפנימי' ממש כו' כנ"ל וד"ל.

### לזכות

חי' שרה בת רחל לאה תחי'  
לרגלי יום הולדת שלה - כ"ה אלול  
לאורך ימים ושנים טובות

\*

נדפס ע"י הורי' שיחיו

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ  
שש"ת האור

שנה  
תשיעי'

היכל  
המישי'

## מאמר כתפוח בעצי היער

מאת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי  
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נכנ"מ זי"ע  
- אדמו"ר ה"צמח צדק" -  
מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י



על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

770 איסטערן פארקוויי  
ברוקלין, נ"י  
שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושלוש לבריאה  
מאה ואחת שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

ב"ה.

## פתח דבר

בקשר ליום הולדת כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, בכ"ט אלול, תקמ"ט, ולקראת ראש השנה הבעל"ט, הננו מוציאים לאור – בפעם הראשונה – את המאמר ד"ה כתפוח בעצי היער לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק<sup>1</sup>.

המאמר נרשם על-ידי החוזר הרה"ח ר' דובער אשכנזי (קאליסקער)<sup>2</sup>, בבוך "במדבר דברים רב"ק" (שכג, א ואילך), הכולל הנחות שלו על סדר הפרשיות דחומשים אלו<sup>3</sup>, ונמצא בארכיון כ"ק אדמו"ר מהור"צ נ"ע<sup>4</sup>.

## מערכת "אוצר החסידים"

ער"ה היתש"ד

ברוקלין, נ"י.

מאה ואחת שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מה"מ

(1) לתוכן המאמר – ראה ד"ה זה באוה"ת שיר השירים חלק א' ע' קפח ואילך. וש"נ. ד"ה זה תקע"א (מאמרי אדה"ז – תקע"א ע' רפ, ובהנסמן בהערות שם ע' שיח). ד"ה זה דש"פ נצבים תשי"ד (סה"מ תשי"ד ע' 177 ואילך).

(2) אודות הנחות שלו ממאמרי כ"ק אדמו"ר הצ"צ – ראה אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' ל. אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ב ע' שכג. גם כו"כ מאמרי כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע ומאמרי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, מיוסדים על הנחות אלו.

(3) הנחות ר' דובער קאליסקער על סדר הפרשיות דחומשים בראשית שמות ויקרא, נמצאים בבוך "בש"ו רב"ק", בספריית ליובאוויטש (כת"י מס. 1063).

(4) העתק בוך זה נמצא בספריית ליובאוויטש (כת"י מס. 466).

בחי' מרכבתא תתאה, משא"כ האבות הם בחי' מרכבתא עילאה, ונק' תפוח. וע"ז אמר כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים, דהיינו שע"י המשכת בחי' דודי, ע"ז נמתק הדין והקטרוג של הבנים, לפי שדודי הוא בחי' תוקף האהבה. וכמשארז"ל בשלש חיבות חבב הקדב"ה את ישראל בדביקה חשיקה וחפיצה, וכולם נלמד מפרשתו של אותו רשע, שנאמר ותדבק נפשו בדינה, וכת"י שכם בני חשיקה נפשו, וכת"י חפץ בבת יעקב, וכך למעלה כת"י שלש לשונות, דביקה דהנה ארו"ל כת"י כאשר ידבק איש את אזור במתניו איש כן הדבקתי אתכם אלי, וכת"י הן לה' אלקיכם השמים ושמי השמים רק באבותיך חשק הוי', וכת"י כי תהיו לי אתם ארץ חפץ. והנה בעבודה צריך שיהי' ג"כ בג' בחי' אלו, וכמ"ש ובו תדבקון, וזהו ענין ג' אהבות בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, בכל לבבך הוא בחי' חשיקה, ובכל נפשך הוא בחי' דביקה. והחילוק שבין דביקה וחשיקה זהו כמו החילוק שבין רעב לצמא, שמי שהוא רעב אעפ"י שיש לו תאוה וחשק לאכילה, מ"מ יכול לסבול את הרעב, משא"כ מי שהוא צמא למים ואינו יכול להגיע למים אינו יכול לסבול את הצער מחמת רוב תאוה שיש לו להמים (וכמ"ש כאיל תערוג על אפיקי מים), וזהו בכל נפשך. אך בחי' בכל מאדך זהו מדריגת חפיצה, בחי' פנימי' הרצון פנימי' הלב שא"א לו להסיח דעת כלל מזה בחי' בלי גבול ממש, וזהו מ"ש בגמ' מעשה בא' שהעלה בליבו טינא, ואמרו חכמים מוטב שימות כו', לפי שהוא אהבה בבחי' מס"נ ממש כו', וע"י ג' מדריגות אלו ע"ז ממשיכים מלמעלה ג"כ ג' בחי' אלו, וזהו שע"י תשובה בחי' בכל מאדך ע"ז ממשיכים מלמעלה בחי' דודי שהוא בחי' חפץ, בחי' אהבתי אתכם אמר הוי', וע"ז נמתק הדין של הבנים המקטרגים, לפי שעל כל פשעים תכסה האהבה.

**ובזה יובן הקושיא דלעיל למה נברא בחי' הדין ולמה לא נברא רק במדת החסד,** והיינו שע"י מדה"ד והקטרוג ע"ז מגיעים לבחי' בכל מאדך, לפי שאם לא הי' בחי' דין כלל ממילא לא היו מגיעים לבחי' תשובה, אך ע"י מדה"ד ע"ז מגיעים לבחי' תשובה דכל מאדך, וע"ז ממשיכים מלמעלה בחי' דודי כו', שהוא למעלה מהמשכה שממשיכים הצדיקי' ע"י עבודתם. אך כדי שיגיעו לבחי' תשובה זהו ע"י המשכה מלמעלה ג"כ, וזהו החילוק שבין י"ג מדה"ר שמאירין בחודש אלול לבחי' י"ג מדה"ר שמאירים בעש"ת, והיינו לפי שיגמדה"ר שמאירים באלול הם המשכה להיות אתעדל"ת לבא לבחי' תשובה, ואח"כ ע"י התשובה הם המשכת י"ג מדה"ר להיות סליחת ומחילת העונות.

**וזתן** כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים, שע"י כתפוח בעצי היער שהוא בחי' המשכה מלמעלה כדי שיהי' אתעדל"ת, ע"ז נעשה אח"כ המשכת בחי' דודי, והנה זהו בחדש אלול ויוהכ"פ. והנה כמו"כ הוא בכל השנה, שמתחלה מאיר בחי' רחמים מלמעלה כדי שיהי' אתעדל"ת, וזהו מ"ש כתפוח בעצי היער, עצי היער היא ברכה של יוצר אור, שהוא בחי' מלאכים וחיות שנק' ב' עצי היער, וכמ"ש בזה

**ועתה** יש להבין מ"ש כתפוח בעצי היער, והענין הוא דהנה כל זה שהתורה ומצות נק' בחי' לחם ולבושים כו' שהם מוזן לנפש, זהו כשמקיימים תו"מ, אבל אם ח"ו פגמו באיזה מצות, אזי הנפש נק' חולה, וכמ"ש רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני, שהנפש נק' חולה, וכן למעלה כתי' בווהר שכינתא מרעא בגלותא כו'. והנה אנו רואים שהחולה א"א לו לאכול מאכל כו', שהמאכל אינו פועל לו שום פעולה כו', ואדרבא אפשר שהמאכל יקלקל אותו, וכך כיון שהנפש הוא חולה אזי הלחם של תו"מ אינו פועל לו כלל, והיינו שכמו החולה שיש לו אש זר שהוא בחי' חולי החמימות, ועי"כ אינו יכול לקבל שום מאכל, וכך הוא בענין חולאת הנפש היינו שיש להם אש זר, כי האש שלהם צריך שיהי' לאלקות, וכמ"ש רשפי' רשפי' אש שלהבת י"ה, אך ע"י אש זר שהוא בחי' חמימות ותאוות זרות ממילא אין להם רשפי' אש לאלקות, וע"כ אינם יכולין לקבל את הלחם של תורה מחמת אש זרה כו'. והעצה היעוצה לזה כדי לרפאות את חולי הנפש הנ"ל, זהו ע"י רפואה, כמו למשל הרפואה גשמי' אף שהיא טפה א', מ"מ יש בכחה להמשיך חיות הנפש מחדש, והיינו לפי שיש בה כח חזק יותר מבלחם כו', וע"כ יכולה לרפאות את החולי מחלי', וכך כדי לרפאות את חולי הנפש זהו ג"כ ע"י רפואה דוקא. ומהו הרפואה זהו בחי' תשובה, וכמארז"ל גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם, וע"כ ע"י תשובה יכול להגיע בשעתא חדא וברגעא חדא, מה שצדיק אינו יכול להגיע ע"י תומע"ט של חמשים שנה, והיינו לפי שזהו כמ"ש בווהר תשובה הוא בשעתא חדא וברגעא חדא, והיינו לפי שיש בזה כח חזק ועליון יותר, לפי שהוא בחילא יתיר, שהוא בחי' בכל מאדך. דהנה האהבה שבבחי' צדיקים זהו רק בכל לבבך שהוא בחי' אהבה שיכול הלב להכיל, משא"כ אהבה דבכל מאדך זה בחי' אהבה מה שאין הלב יכול להכיל כלל. וזהו כמו שאנו רואים שיש ב' בחי' אהבה, דהיינו אף שיש לו אהבה מ"מ יכול להסיח דעת מזה, אבל אם נוגע לו איזה דבר לעצמות נקודת נפשו, אזי אינו יכול להסיח דעת ממנו כלל. וזהו החילוק ג"כ שבין אהבה דבכל לבבך לבין אהבה דבכל מאדך, שאהבה דבכל לבבך אף שהיא אהבה חזקה, מ"מ יכול להסיח דעת ממנו, כמו אחר התפלה שנשכח ממנו האהבה, משא"כ אהבה דבכל מאדך א"א לו להסיח דעתו ממנו כלל, וע"כ ע"י אהבה זו נעשה בחי' רפואה לנפש שהוא בחי' חולת אהבה מחמת האש זרה, כי ע"י אהבה זו אש אוכלה אש ומכלה את האש זרה כו'.

**וזהו** מ"ש כתפוח בעצי היער, דהנה תפוח יש לו ג' גוונים חזיר סומק ירוק, שהם כנגד ג' אבות ג' מידות כו', ועצי היער הם בחי' מלאכים שנקראים בשם עצי היער, וכמ"ש שרפים עומדים, עצי שטים עומדים, שהמלאכים נקראים עצי היער, משא"כ תפוח הוא בחי' עץ השדה, שדה הוא בחי' חקל תפוחין קדישין, וכתי' כריח שדה אשר ברכו הוי' כו', ועץ השדה הוא בחי' מ"ש כי האדם עץ השדה, שהוא בחי' אדם העליון, ג' קווין כו', בחי' מדות עליונות, ונק' עץ החיים, וכמ"ש ועץ החיים בתוך הגן כו'. וזהו ענין החילוק שבין מרכבתא עילאה למרכבתא תתאה, מלאכים הם

**כתפוח** בעצי היער כן דודי בין הבנים, ולעיל מיני' כתי' כשושנה בין החוחים כן רעייתי בין הבנות, ולהבין מהו ענין בנים ובנות. הענין הוא דהנה כתי' ויהי היום ויבוא בני האלקי' להתייצב על הוי', וכמ"ש שנא' היום קאי על ר"ה, וכמ"ש זה היום תחלת מעשיך כו', וכן תרגם הת"י ויהי ביומא דדינא רבא דר"ה, ובר"ה באים בני אלקי' המה המלאכים המקטרגי' שמקטרגי' על ישראל, ונקראי' בני אלקי', כי הנה אלקי' הוא בחי' העלם והסתר, מדת הדין והצמצום, וצריך שיהי' יהוד ש' הוי' בש' אלקי' כדי שלא יהי' בחי' שם אלקי' מסתיר, והיהוד זה נמשך ע"י תו"מ ששרשן מבחי' שם הוי', וכמ"ש שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח, אך כשפוגמין ח"ו באיזה מצוה, ואינם מקבלים עליהם עומ"ש ממילא אינו נמשך היהוד, ונעשה בחי' העלם, וע"כ ויבוא בני אלקי' לקטרג, כמו למשל הבן שהוא עומד לנגד על כבוד אביו, וזהו שנק' בני אלקי' לפי שעומדים על כבוד ש' הוי' וש' אלקי', וזהו מ"ש כן דודי בין הבנים שע"י בחי' דודי נמשך הדין של הבנים. אך להבין למה נברא בחי' הדין (כי עולם חסד יבנה), וכמארז"ל בתחילה עלה במח' לברוא העולם במדה"ד, ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדה"ר, וא"כ למה לא נברא רק במדה"ר. אך הענין הוא דזהו שא' כשושנה בין החוחים כן רעייתי בין הבנות, כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים, והיינו כמו למשל בחי' שושנה שעיקר גידולה הוא בין החוחים, ומשם דוקא סלקא ריחא כמ"ש בזהר, כמו"כ הנשמה, שנק' שושנה, שנתלבשה בגוף ונה"ב, שהם חוחים לפי שהם מתאוה תאוה גשמי' ויש בה מדות רעות כו', דלכאורה הוא ירידה גדולה מאד, אך אעפ"כ הוא ירידה צורך עלי', לפי שע"י יגיע למעלה ומדרגה היותר געלה מכמו שהי' מקודם. וזהו כשושנה בין החוחים כן רעייתי בין הבנות, היינו לפי שיש בנשמה ג"כ ב' בחי', בחי' חיצוני' ובחי' פנימי', וזהו שנק' חיצוני' הלב ופנימי' הלב, חיצוני' הלב הוא אעפ"י שיש לו בחי' או"ר אעפ"י נק' רק בחי' חיצוני' הלב, לפי שהוא בחי' יש מי שאוהב, ונמשך ע"י התבוננות, אבל פנימי' הלב הוא בחי' רעו"ד שיש בכל א' שהוא נק' פנימי' כו', רצון פשוט שלמעלה מן השכל והתבוננות, דהיינו שמתחלה צריך להיות או"ר ע"י התבוננות דוקא, וזהו כן רעייתי בין הבנות, שאעפ"י שהבנות שהוא בחי' בנות ירושלים, ירושלים הוא בחי' יראה שלם, שהיראה היא בשלימות, אעפ"י הוא רק בחי' חיצוני' ומסתיר על בחי' פנימי' הלב כו', אך אעפ"י עיקרו נמשך מבחי' בנות, דהיינו מבחי' חיצוני' הלב, ולמעלה זהו ענין החילוק שבין פנימי' המל' לחיצוני' המל' בבי"ע כו', וזהו כן רעייתי בין הבנות.

**והנה** להבין ענין רעייתי, הנה ארוז"ל רעייתי פרנסתי ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים, דלכאורה אינו מובן איך שייך לומר ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים כו', וגם למה צריך ללחם. אך הענין הוא דהנה אנו רואים למטה שפעולת הלחם הוא שמחבר את הנשמה בגוף, שאם לא הלחם הי' הנפש מסתלק מהגוף, וגם

אם לא אוכל יום א' הוא נחלש, והיינו לפי שאין הנפש מתפשט כ"כ, רק ע"י האכילה נעשה התחברות הנפש עם הגוף כו', והיינו לפי ששורש הלחם הוא הגבה למעלה מבחי' אדם, ע"כ יש בכחו להמשיך את הנפש בגוף. וזהו מ"ש כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, דהיינו מוצא פי הוי' שבלחם שהוא בחי' מאמר תדשא הארץ דשא כו', דלכאור' אינו מובן שהרי באדם יש ג"כ בחי' מאמר נעשה אדם. אך לפי ששורש הלחם הוא למעלה מבחי' אדם, ששרשו מעולם התהו שקדם לתיקון, ומלובש בו ניצוץ אלקי' היותר גבוה, רק שנפל למטה בשבירה (וזהו מ"ש אחר וקדם צרתני, אחר למעשה בראשית וקדם למע"ב, אחר למע"ב לפי ששרשן למעלה מבחי' אדם דהיינו מעולם התהו, וקדם היינו לפי שהם נפלו למטה בשבירה כו', והכל נברא בשביל האדם והאדם מעלה אותן), ע"כ יש בכחו לחבר את הנפש עם הגוף כו'. וכך כדי שיהי' התחברות נה"א עם נה"ב וכמא' אלקי' נשמה שנתת בי טהורה היא כו', דלכאור' אינו מובן מי א' זה נתת בי, אך זה קאי על נפש השכלי' שאומר נתת בי נה"א, וכדי שיהי' התחברות נה"א עם נפש השכלי' שהם שני הפכי' ממש, כי נה"א טבעו לעלות למעלה וליכלל באלקי' בבחי' ביטול והתכללות, והנה"ב הוא בהפוך ממש לירד למטה ולילך אחר תאוות גשמי' בבחי' נפרד ממש, וכדי שיהי' בחי' התחברות זהו ע"י התורה שעושה שלום ביניהם ומחברם. וזהו מ"ש לכו לחמו בלחמי שהתורה נק' לחם למעלה וגם למטה, שכמו שטבע הלחם לחבר את הנפש עם הגוף, כמו"כ ע"י התורה נעשה התחברות ויחוד ביניהם, לפי שישראל מתקשראן באורייתא, וע"כ כשאדם לומד תורה עי"ז נמשך בחי' גילוי נה"א עם נה"ב, וזהו שהתורה נק' לחמו ונק' לחמי, היינו שהתורה נק' ג"כ לחם למעלה, לפי שגם למעלה ע"י התורה נעשה התחברות ויחוד אוא"ס בעולמות. דהנה כתי' בעשרה דברים ברא הקדב"ה את עולמו בחכ' ובתבונה ובדעת כו', דהיינו בחי' מדות עליונות, והנה באמת כתי' אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו' לאנהגא בהון עלמין, שהוא רק כדי שיהי' הנהגת עולמות על ידן, אבל אוא"ס לאו מכל אינון מדות איהו כלל, וכמאמר לאו דאית לך צדק ידיעא כו', ואפי' על חכ' כתי' אנת חכים ולא בחכ' ידיעא כו', כולם בחכ' עשית, שחכ' ידיעא נחשבת כעשי' גשמי' לפניו ית', וכדי שיהי' המשכת אא"ס במידות זהו ע"י התורה דוקא. וזהו ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, שמים הוא בחי' אש ומים שהוא בחי' מדות חו"ג, ואביהם שבשמים הוא בחי' חכ' שרש המידות, וכדי שיהי' המשכת אוא"ס במידות זהו ע"י שיומשך מתחילה אוא"ס בבחי' חכ' מקור המידות, וזהו מפרנסין לאביהם שבשמים. וזהו מ"ש היושבי בשמים, דלכאורה היו"ד הוא מיותר, שהי' צ"ל היושב בשמים. אך לפי שכדי שיומשך בשמים צריך שיומשך מתחילה בבחי' חכ', וע"כ כתי' היושבי בשמים, כי יושב הוא בחי' השפלה וירידה בבחי' המשכה, וזהו שמתחילה הוא המשכה בבחי' י' שהוא בחי' חכ', ואח"כ נמשך בבחי' שמים שהוא בחי' מדות, וזה ההתחברות נעשה ע"י התורה, לפי שתר"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור (שלמעלה מבחי' חכ'), ע"כ

ע"י התורה נעשה יחוד זה והתחברות אוא"ס בעולמות. וזהו שנק' לחמי (וזהו ענין אכלו רעים לעילא שתו ושכרו דודים לתתא, והיינו לפי שכמו שע"י האכילה נעשה עיקר הדם וחיות הנפש והשתי' היא רק כדי שיתפשט הדם בכל הרמ"ח איברים, וכמארז"ל אכל ולא שתה אכילתו דם, דהיינו שאינו נעשה מהאכילה רק דם לבד ואינו נעשה התפשטות הדם בכל האיברים, רק שע"י השתי' נתפשט הדם בכל האיברי'. וזהו שא' בזהר איכלו רעים לעילא, רעים הוא בחי' חו"ב שנק' תרין רעין דלא מתפרשין לעלמין, והיינו לפי שעיקר המשכה נמשך בבחי' חו"ב כו', וכמ"ש היושבי כו', ואח"כ מחו"ב נמשך למידות, וע"כ נא' שתו ושכרו דודים, שהוא בחי' זו"ג, לפי שהוא רק כמו השתי' שהוא רק כדי להוליך ולהתפשט את הדם באיברי', שנעשה מזון למעלה ג"כ שהוא המשכת אא"ס בבחי' פנימי' בבחי' ממכ"ע. והנה פרנסה כולל ג"כ לבושים, לפי שע"י הלבושים נעשה ג"כ התחברות הנפש עם הגוף, לפי שהם נעשים מחסה מזרם וממטר וקור וחום כו', וזהו ענין מצות שע"י המצות נעשים לבושים לנפש בכדי שיוכל להנות מזיו השכינה, ולמעלה זהו ענין שע"י המצות ממשיכים בחי' לבוש שנתלבש בבחי' גאות לבש, וכמ"ש ה' מלך גאות לבש, וכדי שיתלבש בלבוש גאות זהו ע"י המצות כו', וכמ"ש לבושו צדקה, וילבש צדקה כשריון, שע"י צדקה, בחי' מצות, עי"ז ממשיכים שיתלבש בבחי' לבוש גאות להיות מלך על עם, וזהו רעייתי פרנסתי.

**והנה** יש עוד פי' ברעייתי ל' רעו"ד, והיינו שצריך להיות מתחלה בחי' רעו"ד כמו למשל הלחם שצריך ג"כ אפי', ואם לא נאפה יפה אזי אינו מתעכל בקיבה להיות נהפך לדם, כ"א ע"י אפי' אזי נתקן למאכל אדם שיתהפך לדם הנפש, כמו"כ התורה אעפ"י שהוא בחי' מזון לנפש, אעפ"י צריך מתחלה אפי', שהוא בחי' רעו"ד בחי' רצון שירצה בזה, שאם לא ירצה אינו ממשיך כלום, וכמארז"ל מצות בלא כוונה כגוף בלא נשמה. וזהו מ"ש ואהבת את הוי' אלקיך, ואח"כ והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך, וקשרתם, שהוא בחי' תו"מ, והיינו לפי שמתחלה צריך שיהי' בחי' אהבה שהוא בחי' רצון, ואח"כ יכולין להמשיך ע"י תו"מ, אך כדי שיגיע לבחי' אהבה ורצון זהו ע"י התבוננות שמע ישראל, כי שמע הוא שם ע', דהיינו הארה בעלמא בבחי' ע', שהוא בחי' ז' מדות וכל א' כלול מ' הוא בחי' ע', והארה בעלמא בבחי' מידות נעשה מקור לעולמות, ואי לזאת ואהבת את הוי' אלקיך שנעשה לו רצון לאלקי', לפי ששורש כל העולמות הוא רק מבחי' ז' והארה בעלמא כו', ע"כ לא ירצה רק בחי' אלקי' לבד, וזהו רעייתי שע"י בחי' רעו"ד עי"ז אח"כ ע"י תו"מ ממשיכים בחי' מזון ולבושים מקיפים ופנימי'. וזהו מ"ש כשושנה בין החוחים כן רעייתי בין הבנות, שכמו שהשושנה נגדלת ע"י החוחים, וכך ע"י רעייתי שהוא בחי' רעו"ד עי"ז נעשה פרנסתי, ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, וזהו בין הבנות שנעשה אח"כ בנות ציון שהם מצויינים דהיינו בבחי' לבושים שהם בחי' מצות כו'.